

Toimetust ja talitust: Paldea, Pikk 2, telef. 101, pk. 20. Talitust avatud igal äripäeval kella 9-st kuni kella 2-ni p.l. Abitalitust Tapal, Esplanadi 2, telef. 78, pk. 33.

Ilmub kolm korda nädalas: igal esmaspäeval,
kesknädalal ja reedel.
Kaasandeks alandatud hinnaga põllumajanduslik
ajakiri „Eesti Talu“.
Väljaandja: Üsaldusühing „Järva Kirjastus“.
Tegev- ja vastutav toimetaja Johannes Kaup.

Tellimishinnad postiga:				
1 kuu	kr. 0.00	koos ajakiri	"Eesti Taluga"	kr. 0.50
3 kuud	" 1.70	"	"	" 1.90
6	" 3.20	"	"	" 3.60
12	" 5.-	"	"	" 5.70
Tellimisi võetakse vastu alates iga kuu 1. või 15. kuupäevast.				

Kuulutushinnad:
Viimasele leheküljele 5 senti millimeeter kuulutus-
veerul, tekitis 10 senti ja esiküljel 12 senti milli-
meeter 1 veerul.
Kuulutust ja käskkirja võetakse vastu kella 9-ni
iga lehe ilmunumise eelöövel.
Aadressid muutmine 20 senti.

12. aastatäit.

**Humeenia lüüingas Carol peale oma wi-
kiti Pariisis on jõudnud nüüd Londoni.**

Majandusministeeriumi õhusõidu osakond
avaldas täna aruande õhulaeva „Hindenburg-
gi“ hukumise arvatavate põhjuste kohta.
Aruande järele süttas elektrostaatiline säde
maha vesiniku ja õhu segu, mis oli kogunud
õhulaeva tagaosasse gaasikambrite nr. 4 ja
nr. 5 lekkimise tagajärjel. Sabotaashiakti ei
peeta aruandes võimalikuks.

8.30 Aratusmärg. 8.35 Wilmlemine. 9.05
 Hommikontferti helipalatiidelt. 9.55 Jumalate-
 nistus Kaarli kirikult. Teerib õp. J. Stoholm
 (Minut Tallinn). 10.00 Jumalateenistus E-
 apostliku-usu Nüri kirikult. Teerib ülempeester
 Kolla (Minut Tartu). 12.00 J. Mendelssohn-Bort-
 sch: Miinikontferti e-moll, op. 64. Eritab Groot
 Turgan. 12.30 Loomarakt Herman Laaks. Kodu-
 lindude tähtsaimad haigused. 13.00 Põllumajandus-
 likke teateid. 13.10—14.00 Soomane kontferti heli-
 palatiidelt.

tiipaate ja reklaami, 18.80 dtkl, pü-
 Virge: Kohkematene tegelik lõputamine
 (t. lilekama, "Gong" tootmisul), 20.00
 : Sõdamine eesti k. p. ananahkas, 20.30
 alaste. Eitab loovad Paula Virgas
 muusikaile, 21.00 Händitaja-õendus-
 , 21.05 Bana tantsumuusikat. (Seli
 21.35 Luugemistud. Enn Toona esi-
 J. Käneri romaaniit "Kaine meesi
 22.05 Muodlat tantsumuusikat ban-
 it "Gloria" (Rurt Strobel orlester)
 muusikaile, 22.35 Eoriditasteid

Tallinn ja Tartu.

Tamaspäewal, 26. juulil.

7.00 Aratusmärg. 7.05 Wäimlemine. 7.2
Rõemauudifeid. 7.25 Hommikontiert helisplaadidele.
8.10 Hommikpalhus Naami kirikul, 8.30 Tal-
linna turu ülemaade (Nimult Taktinn).
18.50 Helisplate ja reklaami. 19.00 Sam-
Pompus: Meie wanad linnad. 19.30 Kirilloom-
twintett. 20.00 Niigi riigihäälinau direktori im-
K. Olbrei raabimeestlus. 20.30 Nimelad laula-
esitawad armastuskale. (Helisplaadid). 21.0
Rõemauudifeid 21.30 Njanähtaja-sierbus ja ilmo-
teade. 21.35 Pontiert (Mielanne „Corfo“ lohm-
lufi). 22.05 Mandus-meindus-sonnamet. 22.2
Pontierti järg. (Mielanne „Corfo“ lohmilufi). 22.5
Rõemauudifeid.

Tallinn ja Tartu

Teisipäeval, 27. juulil.

7.00 Aratusmäng. 7.05 Wõimlemine. 7.25
Päevaühend. 7.25 Põnnikontsert heliplaadidel
8.10 Hommikulaulus Saani kirikust. 8.30 La-
ulmu ja Tartu turni ülevaade.
18.50 Heliplaate ja reklaami. 19.00 2000 aastat muusikat (muusika-aialaoline etendusioon heliplaadidel) — koostanud O. Greiffenhagen. 19.30
Kene rahvalaule ja romansse. (Heliplaadid). 19.30
Ewold Bistel: Tõelise poole meeseta ja taqasti
Täbi Gibraltari, üle Atlandi. 20.25 Wiis minutit termiise — dr. M. Kall. (Miklane Tartust)
20.30 Metlaarmeeoloogia. Gitaas Woldemar Kullu.
20.50 Esperantofonee nädaiafroonika. 21.00
Päevaühend. 21.30 Mandatila-sienbus, ilmu-
ia taimelaitateateid. 21.35 Eoolpalaus baasil
Gitaas Janis Niedra (Skiff). 22.00 Aktuaal-
weerandus. 22.15 Kontsert. (Miklane „Kultu-
logiustist“). 22.55 Päevaühend

M.-l. „Eesti turbaõöstuste“ Dehtle turbaraba mõeti korraldamisele alles läinud aastal. Ehitustöödega seal jõuti lõpule käesoleval kevadel ja jellest ajast kaadib käib Dehtle rabas ka pidev töö. Suurt teeni oli Dehtles tööl umbes 600 inimest, kuid turbaõõstuse lõppemisega osa neist wabanes neil päevil. Käesolewa aasta turba tootmislooma Dehtle rabast kuniuueb üle 40 tuhande kantmeetri lihteturvast.

Arwatakse, et wälgust surmatud poolata-
ri matuz toimub Põlga Isaksonna kulus.

linnla wallas Meerutis löi wält teispä-
 wa õhtul põllumehe F. Miilalu heinatöö-
 masle, pallates koormal olnud kolm wila-
 talt laugel eemale maha. Koorma ees-
 nud hobuse ja koorma kõrwal liikunud mek-
 jättis wält punitumata, need said waid ter-
 aelt võrutada.

Rahetorm, mis läks üle Noela ja Torma
valdade Tartumaal, on peale rahetahjud
tekitanud veel mitmesugust muud kahju. En
dise Torma köstri talus on torm tõstnud kuu

Wabariigi walitsuse koosolekul 21. juunil Inbati kaitseleibiidit Tartumaa ja Tartu linn malewatele toetust 400.000 krooni uue kaitseleibiid maa ehitamiseks Tartus. Waastawalt, endine postikajama maa-ala, on lubawarem walitsuse otselega jelleks üle antud. Soone walitsus lootsidki 1940. aastaks. Sooneks oleks ruumid kaitseleibiid Tartumaa ja

linna malewatele, allüksüste ruumid malewa-
fondadele, eluorterid ja üldruumid: peo- ja
foosoleksuusal, wõimla, õpperuumid, lastetü-
trine. Wabariigi walituse foosolekul olnud
tati lubada toetust ka malewa ruumide mu-
retsemiseks kaitsetiitide Pärnumaa ja Pärma
malewatele.

Rahe purustas ja pitne tappis.

Wiljandimaal hävineksid 20-me talu wiljad. — Raheterad peksid uimaseks wafika. — Wanarahwas ootas „wiimset-päewa“.

Wiljandi, 23. juulil.

Neljapäeval kell pool 5 õhtupoolikul läks Wiljandimaal üle Rabala asunduse ennenägematu raske rahetõugu, mis tabas 20-me talu japidamist. Rahetõugu, mis tuli koos tugewa tormihoo, wäljas ainult 5—6 minutit, kuid häwitas selle lühikese aja jooksul täielikult wilja saagi. Raheterad olid läbi mõõdult kuni 1,5 tolli ja peksid puruks nel-

ja talu aknad. Rahetõugu oli nii äge ja purustaw, et mitmed wanemad inimesed kartsid „wiimset-päewa“ saabumist.

Uhes talus jäid hobused rahetõugu ajal põlule. Loomad ei kannatanud tapwat rahetõugu walgust wälja ja hakkasid lõhsuma. Pere-naised, kes läksid loomi rahustama, peksid raheterad nõiweriseks. Teises talus jäi rahetõugu kätte wäike wafikas. Raskest raheterad

peksid looma uimaseks maha ja wafikas toibus alles tükk aega pärast rahetõugu. Kõnalt said rahetõugu all kannatada ka puuwilja-aiad ja rukkikarid. Raheterad peksid aedades puude otsast maha õunad ja marjad ning purustasid põldudel rukkikarid.

Rahetõugu teatati wallamajja, kus moodustatakse kahjussummade selgitamiseks komisjon.

Wälf furmas mehe.

Tarwastu wallas lõi wälf neljapäewa õhtupoolikul kella 5 paiku furmas „Pafuna“ talu peremehe Tõnis Laabuse, 42 a. wana. Laabus wiibis wäljas tööl ja läks äikesewihma tulekul koos sulasega põõsa alla wihma warju. Kuna wihm ei lakanud, siis ütles Laabus sulasele: „Läheme koju,“ ja astus põõsa alt wälja. Samal hetkel tabas teda wälf otse pähe, joostes jalga alla maasse. Surm oli filmapiikne. Laabus oli Tarwastu wallamolikogu ja rewisjonikomisjoni liige ning tuntud kohapeal suure seltskonnategelaseks.

Samas wallas, Wõidu külas lõi pitne kotsina kaudu Jaan Petersoni elumaja. Wälf purustas kotsina ümbruse lae ja tungis keldrisse. Sealjuures süttis lagi põlema, kuid juudeti koduste abinõudega kustutada.

Waimastwere wälguohwrid maeti.

Poola naistööliste matuse korraldas wälf.

Waimastweres wälguist surmatud talu-peremehe Johannes Tamme ja poola naistööliste Jadwiga Pietrociki matust

toimus reedel Rõnne Luteriuse kirknais. Pietrociki matmist korraldamist toimetab Waimastwere wallawalitsus, kes selleks tellis Rõnne kirku. Poola kaatonna korraldusel pidi Pietrociki Tartust matma sõitma rooma-katoliiku usu waimulik.

Toodetaw ilm

laupäeval, 24. juulil.

Merel kuni 5-e palliseid, maal kelmise kitarusega lõunast lääne poole pöörduwaid puhanguid tuult. Suuremalt jaolt pilwne. Wihma ühes paiguti äikesega. Temperatuur tänasest wähe madalam.

Kalaküti kuul poisikesele kehha.

Ennetu juuplemine Rõhla-Järwe basseinis.

Sõl wasta reedet toodi Rõhla-Järwele Tallinna kesshaiglasse rawitsemisele 7-aastane poisikene Hugo Sui, kes oli haawata saanud rewolwirikauli läbi. Kuul on läbiastunud wafaku kopsu südame kõrguselt ja punetanud ka wähehaiget. Eiisford on raske, kuid mitte elurahetaw.

Hugo Sui oli neljapäeval k. 5 ajal p. l. Rõhla-Järwe ujumisebasseini juupema läinud. Lastel seas wiibis ka keegi 20-aastane noormees Hunt, kes asus rewolwirikauliga kala kättima. Nähtawasti kättas ta relwa ettehaatamatult ja kuul satas kala asemel poisikesele pihta.

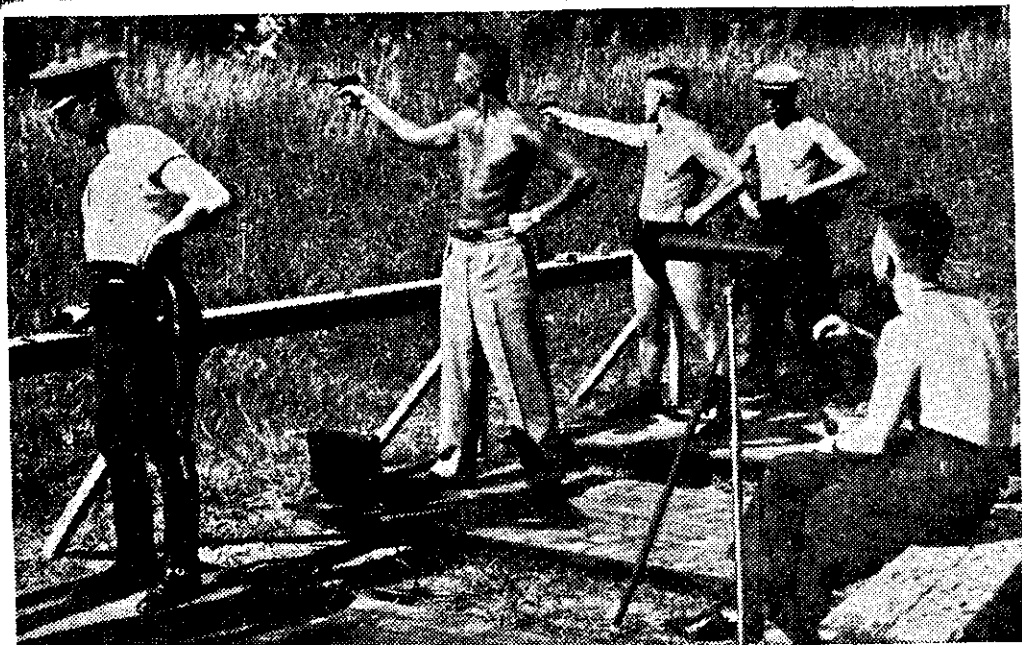
Hunt on tuntud kohapeal ulakliku wem-bumehena. Sündmuse kohta toimitakse uurdlust.

Hugo Sui elukoht on Rõhla-Järwe majas nr. 98.

Saksa mereväe uus atashee Tallinnas.

Saksa mereväe uus atashee Eestis, mereväe-kapten von Bonin, kelle alaliseks asukohtaks Selsingi, laabus neljapäeval Tallinna. Täna tegi ta ametlikke wisiite sõjaminiisteeriumi ja merejõudude juhtidele.

Treening maailmaesiwõistlusteks.

Vaatamata sellele, et Narva-Jõesuus äsja lõppes pingutav laskurite treening-laager, maailma laskmiswõistluste vastu, ei lakka laskurid ka puhkeajal harjutamast. Pildil näeme laskureid supeltrikoodes Tondi lasketiirul püstolilaskmist treenimas.

Rahvuskogu

Kolmapäeval põhiseaduse lõpphääletus.

Uhise üldkoosoleku otsustada jäi ainult neli küsimust.

Rahvuskogu mõlemad koiad wõtsid neljapäeval wastu põhiseaduse eelnõus senini kodade wahel erinewatena püsinud paragrahwid. Laskuminekud jäid püsima mõlemas koias waid neljas punktis, nimelt: riigipea nimetuses, millise esimene koda wõttis wastu „riigiwane“, teine koda „wabariigi president“, siis parlamendi üldnimetuses, milline esimene koiad wõti wastu „Rahwaesindus“ ja teises koias „Riigikogu“, kolmandaks — walijate wanuse alammääras, mis esimeses koias määrati 22 aastale, teises 23 aastale, ja neljandaks parlamendi wolituste kestwuses, mille esimene koda määranud 5 aastale, teine koda 4 aastale.

Need laskuminekud tulewad Rahvuskogu kokkora põhjal otsustamisele kodade ühisel üldkoosolekul. Kuna esimene koda koosneb 80, teine 40 liikmest, siis otsustab laskuminekud 120-liikmeline kogu — oma hääleteenamusega, kuul nagu küsimuse lahendamise wõimelt kas esimene või teine koda. Hääleteenamust arwatakse koosolekust ja hääletusest osawõtnute hääle järele. Kuna Rahvuskogu koosolekuist puudujate protsent on ühe wäike ja harwa esinenud nähe, wõib wadata, et ühisest koosolekust oia wõtawad kõik 120 Rahvuskogu liiket.

Rahvuskogu üldjuhataste otsuse kohaselt astub ühine üldkoosolek koku kolmapäeval, 28. juunil, kell 10 homm. Arwatawasti jõutakse sellel ka kõik neli laskuminek jäänud küsimust lahendada ning wastu wõtta. Nende wastuwõtmisega on wastu wõetud lõplikult kogu põhiseaduse eelnõu. Teisipäeval astub koku rewaltuonikomisjon, kes eelnõu kogu ulatuses weel ford läbi waatab, ja kui tarwilik, parandusi teeb. Need parandused, mis pole siisulised, hääletatakse samuti kolmapäewasel üldkoosolekul.

Põhiseaduse eelnõu lõpliku wastuwõtmisega pole aga weel lõppenud Rahvuskogu töö. Enne laialiminekist tuleb seal wastu wõtta weel seitse seaduseelnõu, nimelt Rahwaesinduse kokkora, Rahwaesinduse tööde korraldamise seaduseelnõu, Riigipea walimiseseaduse eelnõu, Rahwaesinduse liikmete tasude ja töidurade seaduseelnõu, Riigikogule walimise seaduseelnõu, Riigikogule kuuandamise seaduseelnõu ja seitsmendana Alwineku aja seaduseelnõu. Eelmised wiis seaduseelnõu on Rahvuskogule juba esitatud ja enamuses komisjonides läbi waadatud. Kahe wiimase esitamist Rahwuskogule on wodata lähemal ajal.

Wõigi nende seaduseelnõude wastuwõtmine Rahvuskogus toimub sama korra järele, nagu toimus põhiseaduse eelnõu wastuwõtmine. Selle tööga peab Rahvuskogu lõpetama hiljemalt 18. augustiks. Senise töötempo järele otsustades, kus Rahvuskogu liikmed sageli kuni 16 tundi päewas tööd on teinud, wõib oletada, et kogu tööga Rahvuskogu õigeks ajaks lõpetada jõutakse.

Natside ja keskerakonna

riid Danzigi linnanõukogus.

Rahvussotsialistid heitsid Hitleri mitteaustamise pärast oma vastased koosolekult välja.

GM. Danzig, 22. juulil.

Zoppoti linnanõukogu koosolekul oli eile tähelepanuäratav waheluhtum. Linnanõukogu oli rahvussotsialistide hääle enamusega otsustanud määrata 400.000 kuldna Adolf Hitleri nimelise puistetu kaunistamiseks. Selle wastu hääletasid aga kesserakonda kuulwad linnanõukogu liikmed. Samuti nad ei wõtnud osa rahvussotsialistide meeleawaldustest, kes püstitõusmisega austasid Hitlerit.

Seejärele otjastati kesserakonda kuulwad linnanõukogu liikmed wälja heita kolmeks järgmiseks koosolekust.

Wäljaheilmise põhjuseks on asjaolu, et nad ei olemat austanud Hitlerit. Ühtlasi on wangiastatud kesserakonda kuulwad linnanõukogu liige Diebte.

Selle waheluhtumise tagajärjel on Danzigi rahvussotsialistid ajakirjandus asunud ägedasti ründama Danzigi kesserakonda.

Loodi Järwa laulupidude fond.

Järwa juubelilaulupeo üldtoimkond pidas wiimase koosoleku.

Järwa X laulupeo aruande wastuwõtmiseks pidas eile maavalitsuses koosoleku laulupeo üldtoimkond. Kokku on tulused olnud laulupeost ja sellega seoses olewast üritusist 1925,28 krooni, kulusid 1490,01 kr. Seega ülejääk 435,27 kr. Ülejäägist otsustati määrata maakondlike laulupidude fondiks 300 kr., milline jääb seisma puutumatu kapitalina kuni järgmise laulupeoni 5 aasta pärast. Ülejäänud osa ülejäägist — kr. 135,27 — läheb E. lauljate liidu Järwamaa osakonna korraldusse mitmesugusteks muusikakultuurilisteks üritusteks. Peale aruande wastuwõtmist tänas toimkonna esimees, maavalitsuse esimehe aj. k. t. T. Teder toimkonna liikmeid üksmeelse ja innuka töö eest. E. lauljate liidu Järwamaa osakonna

ja koorijuhate nimel toonitas J. Zeiger toimkonna esimehe T. Tederi suuri teened laulupeo korraldustöödes, millega võimalus rekordse ajaga teostada eeltõid, millised mitmetest erakordsetest asjaoludest tingitult algasid õieti alles kolm kuud enne laulupidu.

Wõib märkida, et laulupidude fondi asutamine osutub hästitabatud ülejäägi kasutamise viisiks. Sellega võimaldub järgmise laulupeo korraldamisel eeltõid teostada märksa kergemates oludes. Kuna ka lauljate liidu osakonna otsekohesesse kasutusse läheb summa, mis võimaldab üht-teist ette wõtta, siis wõib loota osakonnalt seni ainelistest põhjustel pidurdatud ürituste teostamist, mida ka toimkonna koosolekul kinnitati.

Rahe kuu teenistus miljon senti.

Türi raadiomasti ehitajate töötasust.

Türi raadiosaatejaama mast on nüüd valminud ja tööde tegelik juht inglase ins. H. M. Wallace koos oma poja ja shottlaste tehnika A. M. Sutherlandiga Eestist lahkunud. Mast ja selle ehitajad on aga endiselt kõneaineks.

Paljused huvitab, kui palju mastiehitajad said tasu oma elukardetava töö eest. Asjast teadliku isiku seletusel on lepingu põhjal ins. H. M. Wallace tasu saanud päewas 5 inglise naela pluss 8 eesti krooni ja tema poeg J. Wallace 3 naela. Seega oli isa päewane palk mele rahas 103 krooni ning pojal 57 kr., kokku kahe peale 160 kr. Rahe kuu jooksul said mõlemad

töötasu kokku 9600 kr., sellest isa 6180 kr. ja poeg 3420 kr.

Välke polnud kindlasti ka tehnik A. M. Sutherlandi palk. Küllap ka tema sai oma paar naelsterlingit päewas. Meie tööliste makset 1 kr. 50 s. kuni 3 kr. tunnis; töötati wahel kuni 15 tundi päewas. Eestlastest peatõulise P. Allase päewapalk tõusis 45 kr., kui ta töötas mastil otsas.

Kokkuvõttes maksis inglise firma mastiehitajale kaugelt üle miljoni senti. Sellest summast jäi ka õige suur osa Türi.

Uus puukool Türi.

Aiandusseftool hakkab kasvatama ka arstirohutaimi.

Uue aiandusseftooli abinõudega Türi rajati koolile ka uus puukool ühes pomoloogilise aiaga, kus kasvab 40 eri sorti wiljapuid. Uue puukooli aiad on praegu juba 1200 puud, millest arwu 8 aastaga tõstatatakse 6000-ni. Suure aiaga korrasõid ühes juurwilja alaga wõtab rohkesti tööd ja hoolt aiandusseftooli õpilastel. Uue wiljapuufooti koolil on aiandusseftoolil kaotada ka end. aiamaaiandusgimnaasiumi wiljapuuad. Kuna praegune kasvatamine on jäänud kütaks, siis teostub praegu teise kasvatamise ehitus. Lähemal ajal alustatakse ehitama ka keldreid aiakaaduste alahoiust. Wana ala wiljapuufoolis on praegu üle 5000 wiljapuu. Wiljapuufooli koolil on ka ilupuufool.

Kuna aiandusala on Türi koolides arendatud juba kümnefond aastat, siis on kaotatud ilupuufoolide tulemust. Ka on ojutunud aiakaaduste miitil koolile heaks hõbetulekust. Arstirohutaimede kasvatamisega teeb praegu kaitseb koolijuhataja J. Wirtut oma iislikust aiast. Kui need kiidalt õnnestuvad, alustatakse arstirohutaimede kasvatamistele ka kooliaias.

211-kr. wargus Jalasemal.

Paar päewa tagasi tungiti Jalasema külas Jakob Leppiku elumise pererahwa aruolekul. Wargas, kes majja pääles aina lahtimurdmisel, wiis ära riideid, peltu, raha, kuld- ja hõbeasju kogu 211,60 fr. wäärtuses.

President Rooseveldi esiisa pärit Eestist?

Tallinlane Martin Hoffman ja tema sugupuu. - Ameerika eestlase huvitavaid uurimusi Ameerika raamatukogudes.

Loome alljärgnevalt kirjutuse ameerika eestlase P. A. Treperi julest Ameerika presidenti F. D. Rooseveldi sugupuu kohta. P. A. Treper on hiljuti Eesti Ameeriklaske asunud ja töötab praegu ühes New Yorgi ajakirjanduslikus büroos.

P. A. Treper kirjutab:

"Töötades kirjastuse alal, käisin peatoimetaja ülesandel möödnud lewadel Huntingtoni raamatukogus, Bronxis.

Seal läbi waabates palju raamatuid, sattus minu kätte naiskirjanik Maud Stoughton-Ellet'i ajaloolik juturaamat esimeste Ameerika sõjajärgsete elust, pealkirjaga „The Knickerbocker Fingles" . . . Selles teoses oli teiste tähtsamate Ameerika pioneeride hulka arvatud ka Martin Hermani poeg Hoffman; tema lähitejes elulookirjeldujes on üllatav märkus: „Born at Revel on the gulf of Finland" (Sündinud Tallinnas Soome lahe ääres) . . . Peale selle tema biograafia lõpul on talle pühendatud tähtisfünneeriline luuletus; jalmiku autori nimi puudub. Keegi poeet kirjab Hoffmani kui üht mahwat pioneerit „so o m e kuraafiga" (with „finniſh" courage). Sama kirjanik kirjab, et elades Kingstone'is 1658. aastal, mainitud tallinlane olemat väga julgelt indiaanlasti tagasi tõrjunud ning hiljem Inglise kuningale kätul juure tükki maad kingituseks saanud. . .

Olles huvitatud sellest isikust, hakkasin saadud jälgi mööda otsima rohkem teateid, kuni leidsin New Yorgi Keskraamatukogust ühe huvitama 545-leheküljelise raamatu A. Hoffmani julest, pealkirjaga „The Genealogy of the Hoffman family; descendants of Martin Hoffman, with biographical notes. . . New York, Dodd, Mead & Co., 1899." Leidisin, et viimase raamatu andmed on koostöös esimese raamatu andmetega. E. A. Hoffman tõendab, et Martin Hermani poeg Hoffman olemat sündinud umbes 1625. aastal ja laulatuse juures oma päritolu üles andnud: „Rebel" (Tallinn), mida kiriku registrid näitavad. . . Viimane autor samuti nagu esimeneki seletab, et Martin Hoffman, nagu öeldud, olemat kord teeninud Rootsi raskjõu rittmeistri auksaadis tol ajal, milal Tallinn olnud Rootsi valitsuse all. Siia, Ameerikasse ta olemat siia rännanud 1657. aasta ümber. Ta olemat elanud New Yorgis (tolleaegses New Amsterdamis) ja Albany ning kõige hiljem Kingston'is, Ühteri Rahvonnas, New Yorgi osariigis. Kõige esimene ajukoht olnud temal Cöpus'es (Kingstone'is). . .

Elades New Yorgis praeguse Broadway peal, Hoffman olemat kuulunud jõukamasse klassi ja suurt tulumaksu maksnud, nagu manad linna registrid seda näitavad. Kohaliku Reformeeritud Hollandi kiriku raamatutes on Hoffmani kaks abielumist üles tähendatud — 1663. ja 1664. aastatel. . . Tema esimene üüriline abielu elanud lasteta, kuid järgmine abielu Emmarentje Dewittiga olnud viie lapsega õnnistatud. . .

Allpoolmainitud autori raamatus on Hoffmani generatsioonide või sugupuu uurijad üllatavaid andmeid leidnud kirikute registrites ja kabelette hankimise pealt, millede abil tõendatakse, et ühendriikide praegune president Mr. Franklin Delano Roosevelt kuulub otsekohele liinil tallinlase Martin Hermani poja Hoffmani järeltulijate selka. . . Seda leiata järgmistest kabelettist:

Martin H. pg. Hoffman — sündinud Tallinnas, 1625. a., Nicolaes Hoffman — sünd. 1680 a. (Ameerikas), eelmise poeg, Martinus Hoffman — sündinud 1706/7 a. Ameerikas, eelmise poeg, Cornelis Hoffman — sündinud 1734. a. (Am.) eelmise tütar, kes abiellus Isaac Roosevelti ga, kes raamatus on nr. 67 all, järeltulijate hulka arvatud; nr. 226 — viimaste poeg James Roosevelt, sündinud 1760. a., nr. 492 — eelmise poeg Isaac Roosevelt, sündinud 1790. a., nr. 823 — eelmise poeg James Roosevelt, sündinud 1828 a., nr. 1236 — eelmise poeg James Roosevelt, sündinud 1854. a., ja teist forda abiellunud Sarah Delano'ga; nr. 1237 — eelmise abielupaari poeg Franklin Delano Roosevelt, sündinud 30. jaanuaril 1882. aastal. . . Tema elab, 1899, perefonna elukohal: Hyde Park'is, New Yorgi osariigis.

PRESIDENT ROOSEVELT PUHKUSEL . . .

Ühendriikide riigiväe eelistatult maks meelelahutuseks on õngesport. Puhkuse ajal veedab ta päevi mootorpaadil kaugel merel, et spinninguga püüda lõhesid. Pildil näeme president Roosevelti äsjapüütud lõhega.

riigis, — kirjab autor oma raamatus.

Kuna E. A. Hoffmani kirjatöö ilmus trükkis 1899. a. ja pr. M. Stoughton-Ellet'i oma natukene hiljem (enne Eesti wabariigi asutamist), selle tõttu mõlematel kirjanikutel on puudunud igasugune informatsioon eestlaste ja eesti linna „Rebel'i" — kohta, siis pole imeks panna, et esimene autor arvas, et Hoffman võis „soomlane" olla, sest oli sündinud Soome lahe ääres, kuid teine kirjanik, leides Hoffmani endisest „Rootsimaal" Rebelist (Tallinnast) pärit olemat ja veelgi Rootsi sõjaväes olnud teeninud, arvas Hoffmani rootslaste perest mõjunud olemat. . . Eesti lastel samuti on Hoffmani nimelisi kodanikke.

Kõigest sellest on võimalik järeleda, et praeguse Ameerika presidenti esiisa on pärit Eestiist."

P. A. Treper.

Meie lehe toimetuse poolt Tallinna linna arhiivis kiire korras ette võetud uurimuse järgi, ei leidu aga linna manas arhiivis enam kahjuks andmeid ei Martin Hoffmani ega tema isa Hermani kohta. Kuid

eestlase P. A. Treperi poolt Ameerikas toimetatud uurimuse tulemused ja nende najal tehtud oletused, et president Roosevelti esiisa oli pärit Tallinnast, siiski peatki olema õiged, siis Tallinna linna manema arhiivis juhataja dr. Johansen'i arvamise järgi mõiks Tallinna arhiivis andmete puudumine selle Hoffmannide perefonna kohta olla teletatav järgmiste asjaoludega: Perefonna kirjade pidamisega tehti Tallinnas algust alles 1654. aastal. Sündinute nimestikku peeti küll juba 1625. aastal, kuid isefandeid sellesse nimestikku ei tehtud sündimisel, vaid alles hiljem, näit. juhtumil kui kellelgi oli vaja tõendada kas ametisse astumisel või abiellumisel, et ta on pärit kiriklikult laulatatud manematest. Tallinna linna kodanikkude nimestikku peeti küll püsivalt, kuid kuna selles ei Martin ega Herman Hoffmani nime ei leidu, siis nad linna kodanikkude seirusesse nähtavasti ei kuulunud.

Eesti arhiivides mõib aga mujal leiduda andmeid Hoffmannide kohta. Nende väljalgitamine mõiks küll meie ajalooteadlastele huvi pakkuda.

Mõilaproua endises kodulohas.

Iskus manas pargis ja nuttis.

Hiljuti liifusid terve päewa Sanna asunduses ja ümbruses keegi manaldane naisterahvas ning umbes 20-a. neiu, waadeldes ilme huiuga asunduses ferfunud uuti ehitust ja manade ümberheitust. Sana liifusid talapärased mõõrad, ilmielt wälismaalased, endises mõisa pargis ja istusid praeguse rahwamaja juures, kus neid nähtud nutmas. Kohalike inimestega kõneles ainult manem naisterahwas, wälisjões wiletsasti eesti keelt.

Kui mõõrad endi liifusid ei amaldanud, tundisid endised mõlitateenijad neis ära omaaegse mõilaproua ja tema tütre, kes oli rewolutsiooni puhkemisel mõne aastane. Stin kohal mõib märkida, et warem oli Verliinist soowi amaldanud Sannas luwitamiseks endine mõliahärra A. v. j. Mühlen, sellele wastati eitawalt, sest ta sõdis omal ajal landeswärdi ohwitserina kaasa ja saadeti hiljem riigiwäemulise tegewuse pärast wälja Riist, kuhu oli asunud elama.

PÄRNUS PÄASTETI KAKS TUTARLAST UPPUMISOHUST

Kolmapäewa õhtul pidi Pärnu plaasihil aset leidma õnnetus: kaks tütarlast sattusid ujudes liia kaugele rannast, hoiatuswärdide eemale awamerele. Nad mõltsid ning seisis lausa jurma ees. Iks uppumisohus olnu! wajas wee alla, kuid teine muutis end weel kuidagi weepinnal hoida. Appikarjumiſt kuulsid rannal wiibiwad naisterahwad; Wilma R. ja Anne W. tõttoksid kobe hädaligi päästma. Uppumisohust luudeti tütarlaste päästa wiimase filmawilgul.

Petrooleum põletas aurik „Juta" ahjukütjat.

Õnnetus Pärnu sadamas. Pärnu sadamas on praegu remondis aurulaew „Juta", mis hakkas mõne aja eest lekkima. Remontitöödega ollakse juba lõpule jõudmas ning tallafütia A. Treimanni le tehti neljap. õhtul ülesandeks tallafütia teha. Puumaterjali kütamisel kajutas ta petrooleumi, mis aga kannust ahju wistamisel plahwatamas. Petrooleum tekitas A. Treimanni kätte, nööle ja rinnale raskeid tullehaawa. Ta toimetati õnnetuskohtalt Punale risti autoga Pärnu linna haiglaske, kus ta wigastused rasteisid, kuid mitte elufardetawaks tunnistati.

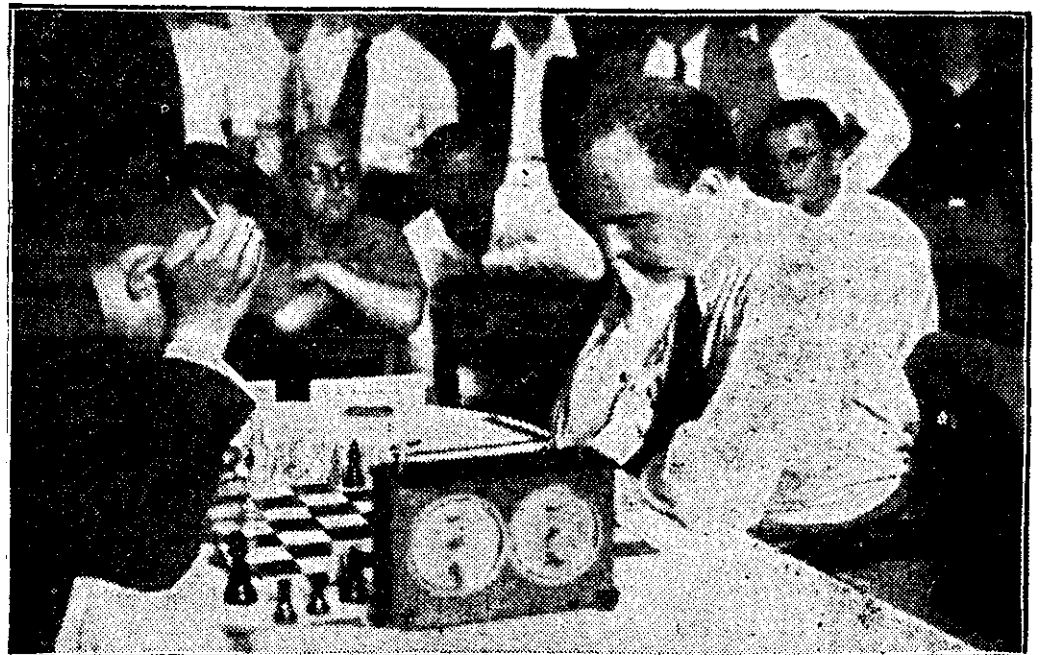
A. Treimann on 25-aastane, poisimees.

Buriutajad süütasid Petherimaal talu.

22. juuli õhtupoolikul pääsis tuli walla Petheri walla Nagolina külas talupidaja Aleksi Starshwina talus. Nimelt aetles lauda õhas haoriti, mis süttis põlema ja süttas ka laudahoone, kus fees oli üks siga, kes tõrbes poolurnuts. Waut põles maanti maha ja tuli kandus edasi elumajale, kus süttis eestkõla ning katus. Kohale rutanud küla inimeste poolt luudeti aga hoone täielik häwimine ära hoida. Petherikid kutsuti kohale ka tulewõrjujad, ent nende kohale jõudes oli tulele pandud juba piir. Millest haoriti süttis, pole täpselt teada, kuid mõis arwata, et selle süttas lojemata mõni joosnud liik, kuna külas on parajasti „praemil", mis teinud juba paar päewa.

Schmidt kaotas Stahlbergile.

Keres sattumas mänguhoogu. Võitis Raua ilusas kahingmängus.

Schmidt (vasakul) mängimas oma esimest kaotuspartiid Rootsi meistri Stahlbergi vastu.

Awangud olid igal laual erinewad. Slaami kaitse, Keres Hispaania awangu ja Flohr Inglise awangu.

